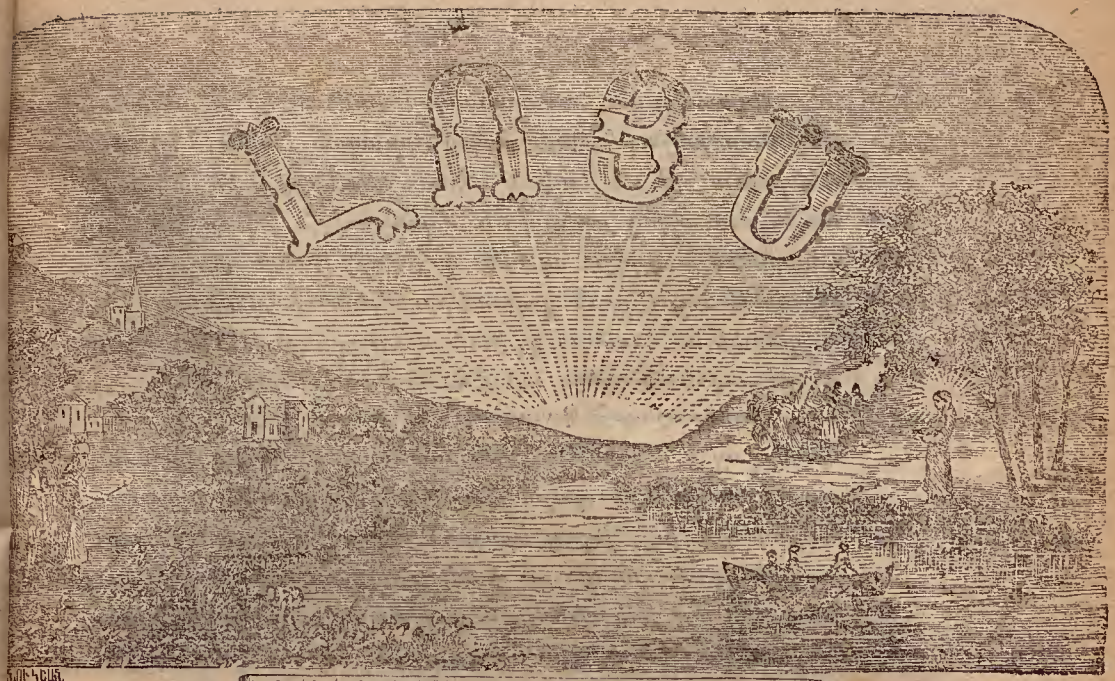

Գ. ՏԱՐԻ ՇՐՋԱՆ Գ· ԹԻՒ ԺԲ· ՊՏՂԶ ԳԵԿՏԵՄԲԵՐ 4 ՇԱԲԱԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԱՅՑԵԼՈՒԾԱԾՈՒ

ԳԱՏՐԱՍԱՐՔ ՍԻՔԱՅԱՆ ՀՕՐ

Ազգ մը կամ ժողովուրդ մի պրպտի իւր նիւթական և բարոյական յատկութիւններն ընդարձակել օտար Ազգաց մանաւանդ քաղաքակիրթ և լուսաւորեալ Ազգաց հետ, այնչափ աւելնալ իւր պատիւն կ'բարձրանայ, վիճակն կ'վերանայ և իւր Ազգութեան նշանակութիւնն իւրական կերպարանք մի կառնու ամեն մասանէ։

Սոյն սկզբան հաստատապէս համոզուած կ'ուեանենք մեր Բարձրաշնորհ Պատրիարք Սրբազան Հայրն, որ իւր հանրածանօթ անձնական ակարութիւնն Աղգին չահերուն առջև առ ոչինչ դրելով, և միանգամայն իւր ամեն նը կատարեներն Աղգին օգտին գոհելով Օսմանեան Տէրութեան և Հայ Աղգին յարաբերութեան սահմանները ընդարձակելու համար, դրեթէ միշտ այցելութիւնները կ'ընէ Տէրութեան ամեն աստիճանի նախարարաց։

Բարձրաշնորհ Պատրիարք Սրբազան Հայրն, որ ամեն պարագայից մէջ խոհուն հեռատեսութեամբ Աղգին և Տէրութեան չահերն պաշտպանած է, անդուլն ի պատասնեկութենէ իւր վերայ երեցած Աղգային և Հայրենասիրական գործունեներն ու փափաքներն այս փափուկ պարագայից մէջ իսկ մեծ զգուշութեամբ գործերով, զորս նախիր կ'աչխատի չորս հինգ դարու հպատակ ժողովրդեան մը անտիեղծ հաւատարմութեան ապացոյցն առելի զգալի եղանակաւ ընծայել Տէրութեան, որոյ ճակատագրին հետ անբոյժ կապուած է Հայոն բաղդն, չահն ու ապագան։

Ստորև աղերսրէ կ'ուեղեկանանք որ Նորին Սրբազնութիւնը, երթալիոյ մեծանուն տէրութեանց՝ Մայրաքաղաքս դանուող՝ ներկայացուցչաց իւրաքանչիւրին ալ այցելութիւնները տալով, ի դիմաց Աղգին իրենց գալուստն չնորհաւորեր, և իրենց առանձնած փափուկ և ծանր պաշտօնին, միանգամայն դեսպանախորհրդոյ խաղաղական վախճանին համար եռանդագին բարեմաղթութիւնները ըրած է։

Պատրիարք Սրբազան Հօր այս անկեղծ և աչալուրջ պաշտօնասիրութիւնն, որ Տէրութեան փառքն և Աղգին պատիւն կ'յաւելու, բոլոր Աղգին գոհունակութեանն և չնորհակալութեանը խիստպէս արժանի է։

Վ. Սեմաշուք Դրիդոր Եփփենտի Գարակէօզեան ալ նը-
կատելով Պատրիարք Սրբատան Հօր անձնական տկարու-
թիւնն, և այն վիճակին մէջ Նորին Սրբազնութեան ան-
խոնջ աշխատութիւնն, Բերայի մէջ իւր սեփականութիւնն
եղող մէկ հոյակապ քարուկիր տունն Պատրիարք Սրբա-
զան Հօր բնակութեանը յատկացուցած է առանց վարձու,
որպես զի Նորին Սրբազնութիւնն թէ օդափոխութիւն մը
ըրած ըլլայ և իւր անձնական տկարութեան դարմանին
հոգ տանի մերձաւոր բժշկաց միջոցաւ, և թէ աւելի
յարմարութիւն և դիւրութիւն գտնայ Տէրութեան նա-
խարարաց հետ Աղդին յարաբերութիւններն աւելի սի-
րաշնդելու համար։

Ցիշեալ Վսեմ. Դրիդոր Եփփենտին այս Հայկական բա-
րեսիրութիւնը բոլոր Աղգն չնորհապարտ կ'կացուցանէ,
որուն համար կ'փութայ Հանդիսիս խոնարհութիւնը մե-
ծարանք և սրտագին չնորհակալութիւն յայտնել։

ԿԻՐԱՍՕՆԻ ՑՈՑՆ ՓԱՌԱՆԱՑՆ
Ե Ի

Ն. ՊԵԶՔԻՐՃԵԱՆ ԵՓԵՆՏԻ

(Շարունակութիւն տես բիւ. ԺԵ.)

Մեր բարեկամն Պեզքիրճեան Եփ. չատ բաներ լսած է
եղեր մեր նախնեաց բերնէն՝ կրօնքն ձեռքերնին դրծիք
ընողներուն նկատմամբ, և կ'զարմանայ որ այս դարուս մէջ
մեք հասարձակած ենք ժամանակիս լուսաւորութեան հա-
կառակ կրօնական խարութեան վերաբերեալ դիտողու-
թիւններ ընել։

Մեք ալ իւր վերայ զարմանալու կ'սահեցունք, որ
նախնիքներէն լսածներն միայն իրրև փաստ յառաջ կ'բերէ
և իւր ժամանակի բազմքական քարոզչայ դատապարտելի

մշեռանդութիւնն աչքով տեսնելով հանդերձ պաշտպանելու կենաց։

Ինչ կ'կարծէք, այն խաւար դարերու կրօնական բռնութիւններն ալ մեծ ոճիր են, որք տգիտութենէ ծագումառած են, թէ արդի լուսաւորեալ դարուս՝ լուսաւորեալ կարծուած Եուրոպական քարոզիչներուն այն նոցկալի ընթացքն, որ ամեն ողջամիտ անձանց զղուանք և արդար զայրոյթ պատճառած է։

Թող սովրի Պէզիրճեան էֆ. թէ մեք և Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցին խղճի ազատութեան և կրօնի անխարուխթեան մասին այնչափ հոգեռանդն և ազատ ենք, որ մեր բոլոր եկեղեցեաց մէջ անխափ ամեն օր՝ խաղաղութիւն հանդիսա և երջանկութիւններ կ'մաղթուին ամեն աղգաց և թագաւորաց հաւատոյ, որք աղգաւ Հայ չեն և կրօնքով ալ տարբեր։ — Խղճի անբռնաբարելիութիւն և կրօնի ազատութիւն չճանչցող և չյարգող ժողովուրդ մը, այս ըսեսակ պարտականութիւն մը չ'կրնար առանձնել իւր եկեղեցւոյն մէջ։ Ուրեմն մեր բարեկամն իւր այդ խրատներն վոխանակ մեզ տալու, թող ուղղակի ուղղէ այն ժողովրդոց եկեղեցականներու և քարոզիչներուն, որք երբեմն ամեն քարոզութեանց մէջ երբեմն կրօնքէն դուրս գանուած համարիւն եղբայրներն խակ հերետիկոս, տոլրեալը կորոսպեալ, նվաղպաչ են. են. վանուանեն, անոնց վերայ կ'ծաղրեն և դանոնք կ'ջնջտանեն և կ'հայհոյեն։

Մեք ոչ մեն տարիէ ի վեր անարժանապաս Հայրենիք Ս. Եկեղեցւոյ և Ազգին մէկ քարոզիչն ենք, և չորս տարիէ ի վեր խմբագրութիւն ալ կընենք, բայց ոչ մեր առնանաւանութիւններուն մէջ և ոչ մեր թերթին միջոցաւ ցայն, Ասոլի, Գուլիար, Խփսի և ուրիշ Բրիտանեայ եկեղեցականաց դատանութեան և վարդապետութեանցը դէմ

թէնամական լեզու գործածած չենք, և Մահմետական-նաց իսկ կրօնքն յարգած ենք, ոչ թէ մեր երկիւղէն, այլ անոնք ալ փոխադարձ մեր կրօնքն յարգելուն պատճառաւ։ Ձայս գիտնալով Պէզիրճեան էֆ. բնաւ իրաւունք չ'ունէր պարսաւագիր հանդիսանալ մեզ, զի մեր Հովուական պարտականութիւնն է կշտամբել զանոնք, որք խղճի անբռնաբարելիութեան սկզբան հակառակ կ'վտրուին մեր Ս. Եկեղեցւոյն և մեր ժողովրդոյ հետ։

Մենք կիրառանի Ցոյն քահանային աչալուրջ պաշտօնավարութիւնն գովելնուս համար, Պէզիրճեան էֆէնտի մեր դէմ կ'բարկանայ և կ'հարցնէ թէ «ինչ այօք պիտի նայէր այդ Ցոյն քահանային, և նոյն առեն ինչ դիտողութիւններ յառաջ պիտի բերէր, երբ այդ Բողոքական քարոզիչին տեղ, իւր . . . եղած ըլլար, և այդ առաջարկութիւնն ալ (ըստ Պէզիրճեանի՝ բռնի կրօնի հրաւիրելը) իրեն ուղղուելու որ ըլլար»։

Մենք գոված ենք կիրառանի Ցոյն քահանային աչալրջութիւնն և գարձեալ կ'գովենք՝ և իւր առաջարկութիւնն ալ բռնի կրօնի հրաւիրելու առաջարկութիւն չէ, ինչպես պատ հասկացողութեամբ հետևցնել կուզէ մեր բարեկամն, և ինքը թող վստահ ըլլայ որ եթէ Բողոքականք քարոզչին տեղը մեք եղած ըլլայինք, երբէք առանկ առաջարկութիւն մի մեզ չպիտի ըլլար, ինչպես մինչև հիմա ուրիշ Բրիտանական ազգաց Եկեղեցականներուն այդ տեսակ առաջարկութիւն եղած չէ այդ Ցոյն քահանային, Բողոքական քարոզչաց նման տեսիլ չտալնուն համար։

Ըստ արտաքին երևոյթին յիրաւի Ցոյն քահանային ըրածը բռնութիւն մի կ'համարուի, բայց արդար փոխադրութիւն մի է, և սա տեսութեամբ կարդարանայ թէ Ցոյն քահանան ոչ թէ բռնի կրօնի հրաւիրելու համար ը-

րած է այդ փորձն, վասն զի առանձին օրինակ մը ուրիշ ազգաց եկեղեցականներուն տուած չէ, այլ նկատելով որ Բողոքական քարոզիչներն ամեն տեղ կրօնից թշնամու թիւններ կընեն, դժուարթիւններ կ'ձգեն, և քրիստոնէից կրօնքն կ'ծաղրեն, ինքն ալ պարտաւորած է այդ կերպ խստութեամբ վարուիլ այդ քարոզչին դէմ, որ հարկաւ՝ ինչպէս չատ հաւանական է՝ կիրասօնի մէջ ալ ձախող միջոցներու ձեռնարկած ըլլալով, ցոյն քահանայն իր դէմ դրդռելու չարժառիթ եղած է։

Գալ անգամ

ԱՆԳՐԻԱՆՈՒՊՕԼԻՍ

Վ[ճակին] Առաջնորդ Գերաչնորհ Տ. Գրիգոր Արքազան Արք. Եպիսկոպոս Տ. Պօղոսեան, թէ իւր ծերութեան եւ թէ անձնական տկարութեան առթիւ, հրաժարական տուած է վիճակին Գաւառական ժողովոյն։ Լսածնուս նայելով Առաջնորդ Արքազանին հրաժարականն ընդունելու կամ չընդունելուն նկատմամբ՝ Անդրիանուպօլսոյ Գաւառական ժողովը երկրորդ երեցս դատարուած է հրաժարականն չընդունելու, սակայն Ս. Առաջնորդն իւր հրաժարականին վերայ հաստատուն կեցած ըլլալուն, Գաւառական ժողովը պարտաւորած է իւր վերջին նստին մէջ (Նոյ. 27) ա կամայ ընդունիլ մեծ վշտակրութեամբ, այնպիսի Քահանայապետ եւ աղնուասիրտ Առաջնորդէ մը զրկուելուն համար։

—

ՓԻԼԻՊՊՈՒՊՕԼԻ

Մեզ հասած նամակներէն ցաւօք կ'լսենք որ Փիլիպպէի Պատուարժան Ազգայինք Առաջնորդական անպոյ խնդրոյ մը հասար երիս կուսակցութեանց յառաջացած, եւ իւրաքանչիւր կողմ իւր ընտրելին կուզէ հաստատել, բայց քանի որ Փիլիպպէ Անդրիանապօլսոյ թէմին էի, եւ քանի որ վիճակին գուն Առաջնորդն հրաժարական տուած է, հետեւաբար այս տեսակ խնդիր մը լուծել, ըստ մեզ անտեղի եւ վնասակար է։

Ֆիլիպպէի աղդայինք յիշելու են Սահմանադրութեան ակդբունքներն եւ ասանկ խնդրէ մը եռ քաչուելով թողելու են որ Գաւառական ժողովն իր առաջնորդն ընտրէ ըստ Սահմանադրութեան ։

—

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Մեր նախընթաց մէկ թուռվն կանխաւ ծանուցած էինք Աղեքսանդրիոյ Հոգելոյս Տ. Մկրտիչ Քահանայի վախճանին ։

Աղեքսանդրիոյ Աղդային գործերն յիշեալ քահանային հակողութեան եւ կառավարութեան յանձնուած ըլլալուն, բնականաբար Աղդային գործերն երեսի վերայ մնացած էին նորա վախճանէն յետոյ ։

Այս առթիւ Աղեքսանդրիայէն Նոյ. 24 թուով գրուած նամակէ մը կ'տեղեկանանք թէ [illegible] պիսկոպոսի բարեխնամ Առաջնորդ Տ. Մեսրովպ Սրբազան Սրբեպիսկոպոսն Աղեքսանդրիա իջեր եւ Աղդային գործերն կարգի դնելու համար հետեւեալ երեք Պատուարժան անձերէն յանձնաժողով մը կազմեր է ըստ խնդրանաց տեղւոյն Հայ հասարակութեան ։

Ասոնիկ յանձնաժողովոյ Անդամներն ։

Մեծ. Գաբրիել Էֆ. Սըխապոսեան
» Մկրտիչ » Ձէվահիրճեան
» Գրիգոր » Կուսիկեան

Ցիշեալ Աղդասէր անձանց յաջողութիւն կ'մաղթենք ։

—

Վաղն՝ կիւրակէ (գ.եկտ. 5) Եէնի-Գաբուի Ս. Աստուածընդոց եկեղեցւոյ տօնակատարութեան առթիւ հրաւիրեալ է Բարձր. Պատրիարք Սրբազան Հայրն Ս. Պատարագ մատուցանել, քարոզել եւ մխիթարել ժողովուրդն ։

—

Կ'խնդրուի ծանուցանել որ վաղն կիրակէ Կէտիկ-վասային նորակառոյց Ս. Յովհաննէս Աւետարանիչ Եկեղեցին Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Հոգեշնորհ Աստաքել Ծ. վար-

դասեաց Մաղլըմեան, և հոգևորապես պետի միթիթարէ տեղւոյն բարեպաշտ ժողովուրդն։

—

Ըստ հրամանաց Բարձր. Պատրիարգք Սրբազան Հօր երէկ Աղդային եկեղեցական ժողովն գումարեցաւ ի Գալաթիա Ազգին կողմանէ Բ. Դրան ներկայացուելիք հանգրագրութեան որոշման համար, որոյ նկատմամբ ունիմք դրել յառաջիկայ թուով։

—

Աղգային ժողովոյ առաջին Առենապետ Վսեմ. Ստեփան փաշա Ասլանեան Դանուբեան բանակին համար հարկ եղած բժշկական և առողջապահական պատրաստութիւններն անօրինելու պաշտօնով այսօր կամ վաղն պետի մեկնի մայրաքաղաքէս։

—

Սեբաստիոյ և Մշոյ Գերաշնորհ Առաջնորդ Հայք տակաւին Եպիսկոպոսանալու գացած չեն, իսկ Տիգրանակերտի Առաջնորդ Գեր. Ս. Փիլիպպոս Ծ. վարդապետ և Նեոկեսարիոյ Նախկին Փարոսիչ Յարութիւն Ծ. վարդապետ ժանտամած են ի Պ. Սիրուն էֆէնտիին և կ'սպասեն ընդունիլ զասպիճան Եպիսկոպոսութեան։

ԿՑԻՆՑԵՔԿ։

Ս. ՂԵՒՈՆԴԵԱՆՑ ՄԷՐՔԻՈՒ

Մահը հալին չէհրը թէմուրճուն օձն կիւնկերինտէ պանտրմահա թռած վէ անոէն իքի ահամի մէսաֆէտէ պուլունան գանտոպայի մէդքիւբէ (ճամինճէկ) տուխուլ իլէ մոգսէտը մախսուսումուզ իւղրէ պիր ադամխոդիք, նաչնի վիճակագրութիւն, պատ էլ իճրա օբատու պուլունան

Էրմենի Մխիթարեան միաբան մեքենագիրն ահավասը վաղբա վե հաղորդանա լաեըդը վեճհ խոդրե վուդուֆ ՕՀ մաղ խոմհեուսլ աթիտեքի մալուսմաթը մեքսուպեմիզի այնեն ճերվատեմիզ խլե տերճինե միսսարատաթ գըլընսը։

Բ.

Մեքենայի մեզքիւը զաթեն ահալի ինտինատե խոմի մախսուս խլե մարուֆ վե մեզքիւը օլմատըղընսան վե պուխե ուհմուտն գապուլի մեշհուը օլան ուսուլ վե գայտեխ հասհնեհե մուզայիը օլսուզունսան Ս. ՂԵՒՈՆԴԵՒՆՑ խոմի թարաֆընմընսան ճահիզ կէօրունիւլ վե Ամուսահալ պուլունան Եաղուպեան Սարգիս էֆենտի վե Թազ. Խոջհուրդ ազալարը վե Ամժ. Քահանալար հազարաթը տախի խոմի մեզպուրու անխտե դապուլ վե թաղտիր էտուլ իճնաքը իճրասընա հիմմեթ էմմիյէր տիր։

Մեքենայի մեզպուրուն չակիրտանը գըզ վե երքեքտեն մախսուտ օլուպ 90 նեֆեր երքեք վե 20 նեֆեր գըզ չօճուգտան խպարեթ տիր։

Օգունան տերսլեր տիւզ օգուտմադ, եաղը, իլմի հեսապ, վե Օսմանկը լիսանը զարուֆեթ պեեանը, եանի ճեման տեօրթ գըլթա տերսյիստեն դիեատե օլմահուպ վե միւտերրիսլերի խտե էրմենիճե վե Օսմանլըճա իչիւն Սարգիս էֆս կարապետեան վե իլմի հեսապ իչիւն տախի Սարգիս Մամեան պիլատերլեր թայեին օլունմուշլար տըր։ Իշ պուգըզ վե երքեք չօճուգտան միւրեքքեպ օլան մեքենեին սենվի մասարիֆի իչին եաղընըզ 3-4000 գրշ. թախսիս օլունմուշ տուր իտտի էտինճիք ահալիսինին թաղիի վաթանքեր-վերլիի գավլեն պիտի իսքեաթ վե իդնա եմմիյէտ քի ուլումիֆունունուն նըղմեթ վե մուհասենաթընը պունատան պեօյլե կեմտիքճե տահա գիեատե տերք ու ֆեհմ էտերքեք հեր չէյտեն եվվել քենտի եվլատլարընդն քեմալի

թէդատիւմ վէ թէրպիյէսինէ մեհտար օլաճագ սույիր թէհ-
պիլլերէ թէչէպպիւս էթմէկէ չալըշաճադլար ։

Գ.

Էմինճիկաէ օլան Ս. Ղևոնդեանց մէքթեպլին էվ-
նիեէսի զաեէթ տար վէ ուֆագ օլուպ վէ մահալի մեր-
խասասընըն իդամէթկեահրընա պիլմիյէք իսէ ան՝ իչպու
իֆրաթ մերթէպէ տարըըը գէչ նազարը ալդադաթա ա-
լընտըդտա տալա մէքթեպ իամինէ պիլէ չայեսթէ օլամա-
եաճադը չիւպհէսէն միւսթաճինի տիր , նասըլքի ֆիլհադը-
դա մէվսիմի եազտա չօճուքլար քեաֆէթին քիլիսէնին
դաւիթինէ նագլ օլունուպ հէր պիր տերսլերինի տախի օ-
ըտտա ալըըլար վէ եօլրէնիլըը ։

Տիվամի

ԹԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պաչտօնապէս Դեսպանախորհրդոյ բացումն կ'երկարաձգի , տակաւին այդ դռան բանալին Եւրոպիոյ մեծ քաղաքագէտք չը կարացին ճուլել ու չինել , դի խնդիրներն երեւցածէն աւելի ծա-
նըր եւ կարեւոր են ։ Դեսպանախորհրդի դրան չէմոյ վերայ փը-
րուբի թնդանօթներ զետեղեալ կան , եւ չուրջն սուսուր բանակ-
ներ պինեալ կ'ուման . թնդանօթայ մէն մի որտամանէն եւ բանա-
կայ չարժումէն ծննելիք բոլոր պատուհասներն , մարդկային ըն-
կերութեան գէմ գործուելիք արիւնալից ոճիրներն ու անպատ-
ժարբարոսութիւններն , բիւրաւորաց որբ , այրի, անորդի, անեղ-
բայր , սպազեակ եւն. ումանն Դեսպանախորհրդոյ վերջնական վըճ-
ռէն կախում ունի , որոյ համար արժան իսկ է յառաջ քան ըղ-
դումարումն Գօնֆէրանսին իրաց այս ծանրակչիռ վիճակին աչքի առ-
ջեւ ունենալ ։

Հրապարակային գրոյցներու եւ մի քանի Տաճկական թեր-
թերու գրածին նայելով Դեսպանախորհրդոյ դումարումն տակա-

ւմն սիրտ երկարաձգի մինչեւ քանի օր եւ ըստ ոմանց մինչեւ մէկ ամիս , նոյնպէս զինադադարն ։

Ժամանակին երկարաձգումն մի՛ջոց տուած է օտար ՝ Տէրութեանց Դեսպանախորհրդոց անդամոց յաճախակի խմիռանց հետ տեսակցելու եւ իրենց մէջ նախնական համաձայնութիւնն մի գոյացընելու , առաջարկելի խնդրոց վերայ, որոյ առթիւ , ինչպէս կը լսենք , Գօնֆէրանսի Անդամք բնաւ պարապ կեցած չեն , գրեթէ չաւ ժամանակ այս կամ այն դեսպանատան մէջ անպաշտօն դումարումներ կընեն , եւ կ՛ըսուի անհամաձայնութեան առիթ տուող մի քանի դլխաւոր խնդրոց դարմանն գտնել եւ միութեան հաստատութիւն մի ձեռք բերել յետոյ Դեսպանախորհրդի բացումն հռչակել ։

Տե՛ւ թէ այս բարենպատակ ջանքերն եւ ձեռք առնուած խոհական միջոցներն ապարդիւն չ՛ելլային , եւ այս ամեն չարժանոց վախճանն խաղաղութիւնն կ՛ըլլար ։

—

ԹՈՒՐՔԻԱ

Օսմանեան Բարեխնամ Կառավարութիւնն իւր այս տագնապալից վիճակին մէջ անդուլ եւ անդադար կ՛ձգտի մէկ կողմանէ պատերազմական պատրաստութիւններ հոգալ եւ միւս կողմանէ երկրին հնձնական բարեկարգութիւններ տալ եւ առ հասարակ իւր խնամոց ներքեւ եղած հպատակ ազգաց եւ ժողովրդոց հաստատապէս բարւոքման եւ անդորրութեան տեւողական ազդու միջոցներն ձեռք առնելու վերայ խորհիլ ։

Սահմանադրական օրինաց ծրագիրն խմբագրուած եւ վերջին կարեւոր փոփոխութիւններ եւ սրբագրութիւններու եղած Օգոստափառ Սուլթանին հաւանութեանն ներկայացած ըլլալով , հրատարակման Իրաւէն այսօր վաղն կըսպասուի ։

Ձորեքշաբթի օր Մեծ. Նալարդոն եւ Տէրութեան բոլոր նախարարներն կայսերական պալատն երթալով նոր Սահմանադրութեան հրատարակման պարգեւներուն վերայ վերջնական կերպիւ խորհրդակցեցան Օգոստափառ Սուլթանին հետ ։

Սահմանադրական ծրագիրն տեսնողներն կ՛հաստատեն թէ՝ իսիտ օրինական եւ խոհուն եղանակաւ խմբագրուած է եւ թէ 112 յօդուածներն ճչտիւ կորոշեն Վեհապետին, նախարարաց եւ

ժողովրդեան իրաւանց սահմաններն, եւ թէ՝ նախարարաց պատասխանատուութեան, երեսփոխանաց անպատասխանելիութեան եւ Մամլոյ ազատութեան սկզբունքներն ալ ընդունած է։

—

ՌՈՒՍԻԱ

Պատերազմական ահաւոր եւ արիւնահեղ ամիսն միջոցներն կազմ ու չարժուն վիճակի մէջ դրուած է, Ռուսական սահմանագլուխներն ստուար բանակներով պինեալ՝ որոտման եւ կամ խաղաղութեան աւուրց կ'սպասեն՝ չարժիլ յառաջ կամ յետս մղելու։

Զարն կրճտակի դիտակներով ակնյառ կ'դիտէ դեսպանախորհրդի սրահն թէ Նորա Վսեմութիւնն եւ դօրավար Ինկաթիէվ իրենց դիւանագիտական հանճարոյ միմանց ինչ կ'ըսեն։ «Ըմբռնաւելի չարիքով ալիսի հանդիսանալ, թէեւ այս սրահի դրանց բացումն ալ կ'երկարաձգի թերեւս մինչեւ մեծ Տէրութեանց առաջարկութեանց ի մի ձուլման օրն, ոսկայն Զարի համար փակ ուղի մը թող մնացած չէ այս սրահի տեսարանն։

Զոհողութիւնը միայն խաղաղութիւն պիտի՞ բերէ այս կրճատոտ խնդիրներուն մէջ կամ թէ չէ պէնքն, կըսուի թէ՝ Ռուսիա պիտի յամառի իր առաջարկութեանց վերայ եւ երկիւղ պատճառող կէտն ալ սա միայն է։

Գաղղիոյ Բռէս լրագիրն կ'ծանուցանէ թէ՝ «Ռուսիոյ դեսպաններն Բէդսպուրկէն հրահանգ առացան խորհրդարար ծանուցանելու Ներոպական կառավարութեանց թէ դեսպանախորհրդին մէջ Ռուսիոյ առաջարկելիք խնդիրներն որք արդէն ծանօթ են Տէրութեանց, իրենց կայսեր վերջին՝ խօսքն կամ վերջնագիրն պէտք է նկատուին»։

Չենք դիտեր թէ այս ծանր լուրն ինչ ազդեցութիւն ունի։

—

ԱՆԳԼԻԱ

Անգղիոյ մէջ ակսան նոր ցոյցեր երեւան դալ ընդդէմ Թուրքիոյ, թէ եւ չյուսացուիր որ Անգղիոյ տէրութեան քաղաքականութեան վերայ աղդեցութիւն բանեցնելու չափ զօրաւոր

ըլլան, սակայն կրնան մտքերու մէջ դայթակղութիւն սերմանել եւ սրտերն վհատեցնել։

Անգղիոյ Ապէրտին քաղաքին կողմանէ Պ. Ֆօրթիէր իրեն ընծայուած քաղաքացիութեան պատուոյ առիթիւ նոր առնուած բանութիւն մը ընելով կըսէ թէ՝ «կարծեմ որ Թուրքիա հարկ եղած երաչխաւորութիւնները կատարած ենէ Լօրա Սալիսպըրիի Անգղիոյ պէտք եղած դիրքն ընդունելով՝ ո՛չ միայն հանճարին Թուսիոյ հետ եւ այն երաչխաւորութիւններն պահանջէ, այլ եւ աւելինէն առաջ ինք պահանջէ» վերջապէս Պ. Ֆօրթիէր անուղղակի դանդաղելով Տաճկաստանի կառավարութենէ կ'առաջարկէ որ Անգղիա Թուսիոյ կառավարութեան հետ միանալով ըսէ Թուրքիոյ թէ «ժամանակն եկած է որ հիմա ինքն ոչ թէ միայն խոստումներ պէտք է տայ Քրիստոնեայ ազգութեանց այլ եւ երաչխաւորութիւններ, եւ թէ այսուհետեւ պէտք չպիտի կատարվի»։

Վերջին օրերս Անգղիոյ երեւելի պատմագէտ Պ. Քարլիլ նամակ մի հրատարակած է, յորում կըսէ թէ՝ «Թուրքիա ոչ միայն բարենորոգութիւններ չըրաւ Բարիզի դաշնագրութենէ իվեր, այլ եւ եւրոպական անանկութիւն մը ալ ունեցաւ . . . Գրիմի պատերազմի ժամանակ, հարիւր միլիոն լիրա Սթերլին վատնուած եւ 60,000 Անգղիացի մեռած են Թուրքիոյ աջակցութիւնն ու անկախութիւնն պահպանելու համար»։

Այս չարժմանց եւ խլրտումներուն պարագլուխ կ'հանդիսանայ Անգղիոյ բարձր աշխատասիրութիւնն Լօրա Վէսթմինսթըր եւ Լօրա Շաֆթէզպըրի, եւ կրնայ թէ՝ ունեցած միլիոնները եւ ժողովրդային դատմարմնոյ առջեւ նախագահած են. բայց այն գործարութիւնները ընդդիմադիր կառավարութեան յոյսերուն ցրուած են, զի ազատասէր ժողովրդեան երեք քառորդն ներկայ չեն գտնուած եւ խօսուած ճառերն պաղ կերպով ընդունուեր են։

ԳԱՂՂԻԱ

Շաբթուս Բարիզին ժամանած հեռագրերն գործակալ նամակաբարական փոփոխմանց վերայ կ'խօսին, եւ սա եւս վերջնական կերպով լուծումն գտած չէ։ Հեռագիրներն կ'մեղադրէ գեա-

խակոմնեան թէ՝ արդեօք կըլլան հրաժարեալ նախարարութեան մնալուն կամ նորի մը կազմուելու։ Զախակոմնեանց նկատումն ու հակառակութիւն համարն նախարարութեան դէմ չէ, ինչպէս եկած հեռագիրներնալ կ'պարզեն ասկ, այլ մանաւանդ պատերազմական գործոց նախարար Պ. Տիւֆօր եւ պատերազմական գործոց նախարար Պ. Պէրթօ զօրավարի դէմ է, որք կ'սպնդեն եղեր որ այս երկուքն հրաժարի։ Մինա կողմանէ ալ կ'ուզուի որ նախարարութիւնն ամբողջ պահուի իրաց առեալ ներքինի գործոց նախարար Պ. Մէրսէրէ, որոյ տեղ Պ. Ծիւլ Սիմոնի առաջարկուէր է Պ. Տիւֆօրի կոչմանէ, բայց նա չէ ընդունիր Այս դժուարութեանց բարձման համար Մարէչալ Մագմահոն եւ այլք խաղաղասիրաբար յորդորումներ եւ խնդիրներ ընելէ դադրած չեն, սակայն ցարդ արդիւնք մի ունեցած չէ։

—

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Ամէնք իւր նախարարական փոփոխութեան հետ քայլ առաւ իւր քաղաքականութեան ձեւն ալ փոխել։ Պ. Տէլի Նօրկի նախարարութիւն մի ընտրեց, նախարարութեան գլուխն անցաւ, ամրաստանեցաւ թէ՝ խորհրդարան սկզբանց հակառակ ընտրութիւն ըրած է, անվստահութեան քուէ ստացաւ եւ հրաժարեցաւ, եւ Մագաւորն Պ. Զայիմիի յանձնեց Երեսփոխանական ժողովոյ մեծամասնութիւնն ներկայացնող նոր նախարարութիւն մը կազմել եւ այս մասին ալ դժգոհութիւնք պակաս չեն։

Պ. Տէլի Եանի ալ կըսուի թէ՝ ներքին գործոց պաշտօնէութեան կոչուած է, սակայն չենք գիտեր թէ՝ նա ինչ վիճակի մէջ է։

Հելլենական կառավարութիւնն յիշատակագիր մի ալ ունի ներկայացնելիք Կ. Պօլսոյ դեսպանախորհրդին, յորում Եւրոպոյ ուշադրութիւնն կ'հրաւիրէ գալիք այն վտանգներուն վերայ, որոյ կրնայ առիթ տալ թէ՝ Թուրքիոյ Յոյներն ղուրկ թողուին այն քաղաքական եւ վարչական առաւելութիւններէն՝ որք Սեւր ցեղէ Քրիստոնէից չնորհուին։

—

ՍԵՐՎԻԱ

Սերվիական բանակի կրակն մարած չէ, այլ մխրոյ տակ

ծածկուած, քանի որ զայն յարատեւ արծարծելու նիւթ ու միջոց պակասած չէ, գնասպանախորհրդի դանձն փչելիք քամիէն կ'սպասուի անձրեւել ու մարել, կամ փչել, ամբառն ցրուել եւ հուրն արծարծել։

Բայց ի կառաւարիներէն Ռուսական նոր գործքեր իրենց համազգնանարանն Սերվիոյ մէջ կ'երեւին, առանց օր գէնք, ռազմամթերք եւ պարկերով ու խորքերով մեծ էշեներ կ'կրուին Ռուսիայէն ի Սերվիա, եւ իբր ճգնաժամէն ու գերեզմանէն մերձեցող Սերվիական բանակին նոր ուժերով ոգեւորել կ'գտնուի։

Այս ոգեւորացումն այն առեներէն սկսաւ երբ Միլան իշխան Ռուսական լոյծն իր վիզն կախեց եւ ըսաւ թէ « Սերվիա հնազանդ պիտի մնայ Աղեքսանդր Կայսեր առջեւ հրամանաց » ։ Այս գերիշխանութեան իմաստով տակ կ'գտնուի այսօր Սերվիա եւ ի նմանէ ոգեւորեալ կ'գտնուի, թէ եւ իբր ա ջատագովութեան գործակ սպարզելու առայժմ օրէն ալ մի եւ նոյն բաղուկն կրճտած եւ նոմաւ պատերազմի պաշտօն իջած էր։

ՕՐԱՑՈՑՑ

1877

ԹՈՒՔԱՊԱՆԱՅՆ ՏՐԻՍՏՈՍԻ

ՅՕՐԻՆՆԱԼ

ՅԵՐԵՄԻԱ ՓԱՀԱՆԱՅԻ

ԽԱՍՈՒԹԻՒՆ

Որ նորաձոյլ ընակը, եւ մաքուր գերերով տպեալ, կ' գտնուի բոլոր Հայ գրավաճառաց քովը։

Գին 60 փարայ

—

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԲ ՏԷՏԵՒԱՆ

ԲՆԱԿԱՆ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

ԵՒ ՄՏԱԽՈՐԱԿԱՆ

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԱՆԿԱՆՑ

ԹԱՐԳՄԱՆԱՑ ՕՐ. Փ. ԳԻՈՐԳԵԱՆ

Թէ ի՞նչպէս պէտք է կերակրել, հագուեցնել,

դաստիարակել մանուկս իւր 2—7 ամաց ժամանակին մէջ, որմէ կախումն ունի իւր բոլոր ապագայն, այս է ահա դրքուկիս նպատակը, որով և արժանի իւրաքանչիւր մօր ճնուքը գտնուելու։

Կը ծախուի Եչնկի-ձամի չիլինկիրլէր ճաատէսի թիւ 8. Ս. Ղ. և Եաղմաճեան Գրատունը։ Գինն 25 սանթիմ։

Պ. ՏԸ ԳԱՄՈՐ

ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ Գ. ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ

Ժամանակակից Դաղղիայի վիպասաններուն մէջ, Օղիմալ Ֆէօյէ մեծ տեղ բռնած է իւր ընտիր երգերովը, որոց նպատակն է ընկերական մոլութեանց ջնջումն և մարդու բարոյական բարեաղքումը։ Երեւելի վիպասանին այս տեսակ հեղինակութեանց դրեթէ ընտրելագոյնը կրնայ համարուիլ իւր Պ. տը Գամօր անունն վէպն, որուն մէջ հօրմէն ինքնաձղութեան եւ ամբարչտութեան հրիտակ մը ընդունող զաւակի մը կեանքը՝ պայծառ ու բուռն գոյներով կենդանագրէ, կ'հաստատէ թէ մարդ չկրնար անպատիժ առանձուր կոխել երկնային եւ ընկերական օրէնքը, եւ լոկ պատուոյ զգացումը իրեն առաջնորդ եւ օրէնք կարգել աշխարհիս մէջ, եւ կը հետեւցնէ թէ բնական մարդկութիւնն արհեստական մարդկութեան դէմ կռուելով վերջապէս կը յաղթէ կեանքի ամեն երեւելի պարագաներուն մէջ եւ առենուրնք։ Սոյն վէպին թարգմանութիւնը երկու հատորէ պիտի բաղկանայ, առաջին հատորն արդէն Պօլիս հատած ըլլալով, կը ծախուի Ս. Ղ. եւ Եաղմաճեան դրատունը, Եչնկի-ձամի Չիլինկիրլէր ճաատէսի թիւ 8։ Գինն 1 ֆրանգ 50 սանթիմ։

ՏԷՐ—ԹՈՓԱԶԵԱՆ
ՀՄԱՅԵԱԿ Ս. Վ. ԹԻՄԱՔՍԵԱՆ

Ե. ՊՕԼԻՍ
ՔՏՊԱՐԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
եկեղ գաբու Գումապ փողոց թիւ 200